

28. 7. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Připravovaný zákon o preventivní restrukturalizaci - nový institut nebo jen imitace insolvenčního procesu před úpadkem?

Preventivní restrukturalizace je v odborné právní komunitě stále diskutovanějším tématem, a to i přes to, že ji české právní předpisy dosud neupravují. Cílem tohoto právního institutu má být řešení nepříznivé ekonomické situace podnikající právnické osoby (společnosti) v době, kdy se ještě nedostala do platební neschopnosti, lze u ní však důvodně předpokládat, že by se v případě nezavedení potřebných opatření dostala pouhým plynutím času do úpadku. Jak již sám název zákona napovídá, má se tedy jednat o určitou prevenci před úpadkem.

Proč se v současnosti jedná o aktuální téma? Důvodem je skutečnost, že dne 20. června 2019 byla přijata nová evropská Směrnice o restrukturalizaci[1], na základě které mají členské státy EU povinnost nejpozději do 17. července 2022 implementovat institut preventivní restrukturalizace do svých vnitrostátních právních řádů. Vláda České republiky proto připravila Návrh zákona[2] o preventivní restrukturalizaci s předpokladem, že tento nový zákon nabude účinnosti dne 1. července 2022.

Již nyní je však zřejmé, že Návrh zákona v tomto termínu účinnosti nenabude. S ohledem na to, že Návrh zákona nebyl dosud předložen ke schválení ani Poslanecké sněmovně, je spíše otázkou, zda Návrh zákona vůbec projde legislativním procesem alespoň do konce roku 2022. Návrh zákona navíc stále není v době psaní tohoto článku ve finální podobě, jelikož Legislativní rada vlády vznesla v rámci jeho projednávání značné množství připomínek a požadavků na jeho doplnění s tím, že aktualizovaný Návrh zákona ani dosud nebyl zveřejněn.[3] Základní principy uvedené v Návrhu zákona se již však příliš změnit nemohou, neboť celá řada principů preventivní restrukturalizace je stanovena ve Směrnici o restrukturalizaci bez možnosti od jejího odchýlení.[4]

Během projednávání a schvalování Návrhu zákona se tak otevírá prostor pro odbornou diskuzi na téma preventivní restrukturalizace. Konkrétněji se v tomto článku budeme zabývat otázkou, jaké jsou podobnosti či rozdíly mezi nově navrhovaným institutem preventivní restrukturalizace a již existujícím a zdánlivě podobným právním institutem, a to insolvenčním řízením dle insolvenčního zákona.[5]

Zahájení preventivní restrukturalizace

Základním rozdílem mezi insolvenčním řízením a preventivní restrukturalizací je skutečnost, že preventivní restrukturalizace je na rozdíl od insolvenčního procesu pro podnikající společnost (dlužníka) dobrovolná. Preventivní restrukturalizaci je oprávněna zahájit pouze dotčená podnikající společnost s tím, že je zároveň i oprávněna preventivní restrukturalizaci kdykoliv v jejím průběhu ukončit.[6]

Preventivní restrukturalizace však případné insolvenční řízení nenahrazuje, nýbrž se insolvenčnímu řízení snaží předejít. Preventivní restrukturalizace je totiž přípustná pouze za podmínky, že podnikající společnost není v úpadku s tím, že pokud se společnost v průběhu preventivní restrukturalizace dostane do úpadku, pak bude restrukturalizace ukončena.[\[7\]](#)

Smyslem a účelem preventivní restrukturalizace je totiž předcházení úpadku společnosti. Pokud se tedy společnost do úpadku dostane, pak účel restrukturalizace již nemůže být naplněn (resp. je zmařen). Preventivní restrukturalizace v takovém případě musí být nahrazena insolvenčním řízením.

Řízení před soudem a veřejnost

Restrukturalizační řízení je obdobně jako insolvenční řízení vedeno v prvním stupni před krajským soudem, jehož místní příslušnost se stanoví podle obecného soudu podnikající společnosti.[\[8\]](#)

Zahájení restrukturalizačního řízení však není, na rozdíl od řízení insolvenčního, v rámci kterého soud dohlíží na průběh celého insolvenčního řízení, vždy nezbytné. Restrukturalizační řízení se totiž zahajuje zejména na návrh podnikající společnosti nebo jejího věřitele v případě, kdy je nutné vyřešit jejich dílčí spory či neshody, které vznikly v průběhu preventivní restrukturalizace.[\[9\]](#) Pokud tedy bude mezi podnikající společností a jejími věřiteli vždy ohledně způsobu vedení restrukturalizace vzájemná shoda, pak příslušná restrukturalizace teoreticky vůbec nemusí být řešena před soudem.[\[10\]](#)

Je to dáno zejména tím, že institut preventivní restrukturalizace je postaven na principu konsenzu mezi dotčenými stranami. Průběh celé restrukturalizace je totiž závislý na vzájemné shodě mezi podnikající společností a jejími klíčovými věřiteli, ke které dojde na základě soukromoprávního vyjednávání. V případě absence jakéhokoliv sporu proto není potřeba, aby do těchto dohod vstupoval restrukturalizační soud.[\[11\]](#) Z pohledu soukromoprávního se tak jedná o institut, kterého mohly společnosti v obecné rovině využívat i v minulosti s tím, že nově bude tento institut upraven i v právu veřejném s možností soudního zásahu.

Pro restrukturalizační řízení je dále specifické to, že není, na rozdíl od insolvenčního řízení, vedeno v rámci průběhu celé restrukturalizace, nýbrž se jedná pouze o dílčí řízení vedená za účelem vyřešení konkrétních sporů. Během jedné restrukturalizace tak může být vedeno i více restrukturalizačních řízení zároveň. Restrukturalizační řízení se tedy v tomto ohledu spíše podobá dílčím incidenčním řízením vedeným v rámci insolvenčního řízení než přímo insolvenčnímu řízení.

Pro účely restrukturalizace bude navíc zřízen tzv. restrukturalizační rejstřík, ve kterém budou obdobně jako u insolvenčního rejstříku uveřejňovány listiny související s restrukturalizačním řízením. V této souvislosti se předpokládá využití již existujícího systému používaného pro insolvenční rejstřík (rejstříky tedy budou buď obdobné nebo vzájemně propojené).[\[12\]](#) Do doby zahájení restrukturalizačního řízení je však samotná restrukturalizace neveřejná.[\[13\]](#) Výjimkou je případ tzv. veřejné preventivní restrukturalizace, v rámci které jsou listiny zveřejňovány v restrukturalizačním rejstříku již od zahájení jednání o restrukturalizačním plánu.[\[14\]](#)

Restrukturalizační plán a restrukturalizační opatření

V rámci restrukturalizace má podnikající společnost povinnost vyhotovit tzv. sanační projekt, ve kterém by měla společnost (i) popsat podstatu restrukturalizačních opatření sledujících zachování nebo obnovu provozu společnosti a (ii) vymezit okruh restrukturalizací dotčených a nedotčených věřitelů a jejich pohledávek.[\[15\]](#)

Na základě sanačního projektu podnikající společnost sama (nebo s pomocí restrukturalizačního poradce) vypracuje restrukturalizační plán, ve kterém popíše zejména:[\[16\]](#)

1. seznam majetku a pohledávek podnikající společnosti;
2. seznam pohledávek dotčených věřitelů a seznam pohledávek ostatních věřitelů;
3. rozdělení dotčených věřitelů na skupiny, včetně uvedení podílu hlasů věřitelů v daných skupinách; a
4. popis restrukturalizačních opatření včetně uvedení důvodů pro jejich zavedení.

Restrukturalizačním opatřením může být cokoliv, co by mohlo přispět k odvrácení finančních potíží podnikající společnosti, a to zejména:[\[17\]](#)

1. restrukturalizace majetku spočívající zejména v jeho prodeji, vydání části majetku dotčeným věřitelům, přijetím nového financování nebo převodem majetku na nově založenou společnost;[\[18\]](#)
2. restrukturalizace dluhů spočívající zejména v prodloužení doby jejich splatnosti, kapitalizaci pohledávek věřitelů nebo prominutí dluhu;[\[19\]](#) nebo
3. restrukturalizace vlastního kapitálu a provozní změny spočívající zejména ve zvýšení vlastního kapitálu, změně ve vlastnické a organizační struktuře podnikající společnosti nebo změně způsobu podnikání společnosti.[\[20\]](#)

Ve vztahu k restrukturalizačnímu plánu a souvisejícím restrukturalizačním opatřením je podobnost s insolvenčním procesem více než zřejmá, a to konkrétněji podobnost s průběhem reorganizace. I v rámci reorganizace je totiž nejdříve nutné sestavit reorganizační plán s obdobnými náležitostmi s tím, že i samotná reorganizační opatření jsou velmi podobná opatřením restrukturalizačním.[\[21\]](#)

Věřitelé a restrukturalizační správce

Jak jsme již naznačili výše, v rámci restrukturalizačního plánu musí podnikající společnost vymezit okruh věřitelů dotčených a nedotčených preventivní restrukturalizací. Dotčenými věřiteli jsou pak věřitelé, které podnikající společnost označila jako věřitele, jejichž práva a povinnosti budou dotčeny preventivní restrukturalizací a jejichž pohledávka není označena za spornou a není předmětem soudního sporu.[\[22\]](#)

Jen tyto věřitelé pak budou dotčeni na právech a povinnostech v rámci restrukturalizačního řízení a jen tyto dotčení věřitelé mají právo hlasovat o přijetí restrukturalizačního plánu.[\[23\]](#)

Výjimkou z výše uvedeného práva podnikající společnosti vybrat okruh dotčených věřitelů je veřejná preventivní restrukturalizace, v rámci které jsou všichni věřitelé vyzváni vyhláškou zveřejněnou v restrukturalizačním rejstříku (obdobně jako u insolvenčního řízení) k přihlášení svých pohledávek, se kterými má následně podnikající společnost povinnost se v rámci preventivní restrukturalizace vypořádat.[\[24\]](#)

V rámci hlasování o přijetí restrukturalizačního plánu jsou věřitelé rozděleni do různých skupin podle jejich postavení a hospodářského zájmu s tím, že samostatné skupiny pak musí tvořit (i) zajištění věřitelé, (ii) společníci podnikající společnosti, (iii) spřízněné osoby a (iv) fyzické osoby, které nejsou plátcí DPH.[\[25\]](#) Pro přijetí restrukturalizačního plánu musí hlasovat alespoň tříčtvrtinová většina každé ze skupin dotčených věřitelů.[\[26\]](#)

Také v této souvislosti je zřejmá podobnost s insolvenčním řízením v rámci pravidel pro přijetí reorganizačního plánu a rozdělení věřitelů do skupin. Jako zásadní rozdíl však vnímáme to, že preventivní restrukturalizace se nemusí týkat veškerých věřitelů dlužníka, nýbrž pouze těch, které podnikající společnost označí za klíčové pro provedení restrukturalizace.

Podobu s insolvenčním řízením pak můžeme nalézt také v souvislosti s úpravou restrukturalizačního správce, který vykonává částečný dohled nad průběhem preventivní restrukturalizace a dohled nad

plněním povinností dotčených stran uložených restrukturalizačním soudem.[27] Restrukturalizačním správcem může být pouze osoba, která má platné zvláštní povolení vykonávat činnost insolvenčního správce a zároveň je zapsána v seznamu restrukturalizačních správců.[28]

Narozdíl od insolvenčního řízení však restrukturalizační správce nemusí být v rámci preventivní restrukturalizace ustanoven soudem vždy, nýbrž pouze na návrh dotčených stran nebo v případě, kdy je zahájeno restrukturalizační řízení o potvrzení restrukturalizačního plánu nepřijatého dotčenými stranami.[29]

Skončení preventivní restrukturalizace

Jak již bylo zmíněno výše, preventivní restrukturalizace skončí zejména oznámením podnikající společnosti, že již nemá zájem v restrukturalizaci pokračovat. Restrukturalizace může být dále skončena zejména právní mocí rozhodnutí o úpadku podnikající společnosti, nepodáním návrhu na potvrzení neúčinného restrukturalizačního plánu nebo právní mocí rozhodnutí o jeho nepotvrzení nebo samozřejmě splněním či nesplněním restrukturalizačního plánu.[30]

Narozdíl od insolvenčního řízení však samotné skončení preventivní restrukturalizace nemá žádný vliv na neuhrazené pohledávky věřitelů či provoz podnikající společnosti. Podnikající společnost tak stále má povinnost uhradit splatné dluhy svým věřitelům, a to bez ohledu na to, zda byly tyto pohledávky předmětem příslušné preventivní restrukturalizace či nikoliv. Zároveň skončení preventivní restrukturalizace obecně nebrání tomu, aby bylo následně zahájeno s podnikající společností insolvenční řízení nebo případně aby byla zahájena nová preventivní restrukturalizace.

Závěr

S ohledem na výše uvedené se domníváme, že nově navrhovaný institut preventivní restrukturalizace se svým obsahem velmi podobá institutu reorganizace v rámci insolvenčního řízení. Podobu s insolvenčním řízením a reorganizací spatřujeme zejména v (i) tvorbě restrukturalizačního plánu včetně způsobu jeho schvalování, (ii) navrhovaných restrukturalizačních opatřeních, (iii) vzniku restrukturalizačních soudů, správců a nového veřejného restrukturalizačního rejstříku, a (iv) v případě veřejné restrukturalizace také ve způsobu přihlašování pohledávek věřitelů. Nad rámec výše uvedeného dále bude v restrukturalizačním procesu využíván, obdobně jako u insolvenčního procesu, institut moratoria.[31]

Zásadními rozdíly mezi insolvenčním procesem a restrukturalizací jsou však dle našeho názoru následující skutečnosti:

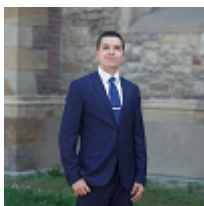
- i. cílem preventivní restrukturalizace je předejít úpadkovému stavu podnikající společnosti, a nikoliv vyřešit již vzniklý úpadek, a je možná pouze u podnikajících právnických osob (společností);
- ii. preventivní restrukturalizace je řešena převážně v rámci soukromoprávního vyjednávání mezi podnikající společností a jejími věřiteli, přičemž restrukturalizační proces je závislý na rozhodnutí podnikající společnosti v preventivní restrukturalizaci setrvat;
- iii. zásah soudu je v rámci preventivní restrukturalizace na rozdíl od insolvenčního řízení spíše okrajový a přichází v úvahu pouze v případě vzniku sporu mezi dotčenými stranami;
- iv. účastníky preventivní restrukturalizace nejsou všichni věřitelé, nýbrž (s výjimkou veřejné restrukturalizace) pouze klíčoví věřitelé, které podnikající společnost označí jako dotčenou stranu; a
- v. samotné skončení preventivní restrukturalizace nemá žádný vliv na neuhrazené dluhy

podnikající společnosti.

Institut preventivní restrukturalizace tedy dle našeho názoru slouží hlavně ve prospěch podnikající společnosti (dlužníka), u které by se při využití tohoto institutu zlepšilo postavení v rámci vyjednávání s jejími věřiteli ohledně řešení její nepříznivé ekonomické (předúpadkové) situace. Oproti tomu cílem insolvenčního řízení je naopak ochrana práv věřitelů dlužníka, který již není schopen řádně hradit své dluhy.

Vzhledem k tomu je dle našeho názoru nově navrhovaný institut preventivní restrukturalizace, i přes jeho částečnou podobu s insolvenčním řízením, skutečně novým právním institutem, který dosud v České republice nebyl v rámci veřejného práva regulován.

Je však otázkou, zda budou podnikající společnosti tento institut využívat, když samotný restrukturalizační proces dotčeným stranám vyřešení jejich vzájemných práv a povinností nezaručuje. Zároveň je třeba uvést, že preventivní restrukturalizace ani nepřináší pro dotčené strany příliš nových práv, když je hlavně závislá na jejich vzájemné soukromoprávní dohodě, kterou mohou dotčené strany uzavřít i bez výslovné právní úpravy preventivní restrukturalizace. Na posouzení praktické aplikace Návrhu zákona a jejího přínosu pro podnikající společnosti si však budeme muset počkat.

Mgr. Ruslan Hloviak,
advokátní koncipient

JUDr. Jan Ožana,
advokát

Řanda Havel Legal

act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

Truhlářská 13-15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 537 500 - 501
Fax: +420 222 537 510
e-mail: office.prague@actlegal-rhl.com

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční), dále jen „Směrnice o restrukturalizaci“.

[2] Návrh zákona o preventivní restrukturalizaci ve znění ke dni 4. 1. 2022, č.j. předkladatele MSP-847/2016-LO-SP/94, dostupný >>>[zde](#) (dále jen „Návrh zákona“).

[3] Viz tisková zpráva Legislativní rady vlády ze dne 25. 2. 2022, dostupná >>> [zde](#).

[4] Viz str. 3 Důvodové zprávy k Návrhu zákona.

[5] Zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“).

[6] Viz § 4 a § 47 Návrhu zákona.

[7] Viz § 4 a § 47 Návrhu zákona.

[8] Viz § 51 a § 52 Návrhu zákona.

[9] Viz § 50 a § 76 Návrhu zákona.

[10] Viz str. 7 Důvodové zprávy k Návrhu zákona.

[11] Viz str. 6 a 7 Důvodové zprávy k Návrhu zákona.

[12] Viz str. 19 Důvodové zprávy k Návrhu zákona.

[13] Viz § 144 Návrhu zákona.

[14] Viz § 132 a 134 Návrhu zákona.

[15] Viz § 9 a § 11 Návrhu zákona.

[16] Viz § 19 Návrhu zákona.

[17] Viz § 20 Návrhu zákona.

[18] Viz § 21 Návrhu zákona.

[19] Viz § 22 Návrhu zákona.

[20] Viz § 23 až § 25 Návrhu zákona.

[21] Viz § 340 a § 341 insolvenčního zákona.

[22] Viz § 2 a § 26 Návrhu zákona.

[23] Viz § 34 Návrhu zákona.

[24] Viz § 136 a § 137 Návrhu zákona.

[25] Viz § 36 Návrhu zákona.

[26] Viz § 40 Návrhu zákona.

[27] Viz § 61 Návrhu zákona.

[28] Viz § 63 a § 145 Návrhu zákona.

[29] Viz § 62 Návrhu zákona.

[30] Viz § 47 Návrhu zákona.

[31] Viz díl 5 a díl 6 Návrhu zákona. S ohledem na rozsah tohoto článku a obsáhlost institutu moratoria jsme se však rozhodli tímto institutem v daném článku více nezabývat.

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)